

Od. XVIII 1-107

ἦλθε δ' ἐπὶ πτωχὸς πανδήμιος, ὃς κατὰ ἄστῳ πτωχεύεσκ' Ἰθάκης, μετὰ δ' ἔπρεπε γαστέρι μάρρη ἄζηχῆς φαγέμεν καὶ πιέμεν· οὐδέ οἱ ἦν ἴς οὐδέ βίη, εἶδος δὲ μάλα μέγας ἦν ὀράσθαι. Ἄρναϊος δ' ὄνομ' ἔσκε· τὸ γὰρ θέτο πότνια μήτηρ ἐκ γενετῆς· Ἴρον δὲ νέοι κίκλησκον ἅπαντες, οὐνεκ' ἀπαγγέλλεσκε κίων, ὅτε πού τις ἀνώγοι. ὃς ῥ' ἔλθων Ὀδυσῆα διώκετο οἴο δόμοιο, καὶ μιν νεικείων ἔπεα πτερόεντα προσηύδα· “εἶκε, γέρον, προθύρου, μὴ δὴ τάχα καὶ ποδὸς ἔλκη. οὐκ αἴεις, ὅτι δὴ μοι ἐπιλλίζουσιν ἅπαντες, ἐλκόμενοι δὲ κέλονται, ἐγὼ δ' αἰσχύνομαι ἔμπης. ἀλλ' ἄνα, μὴ τάχα νῶϊν ἔρις καὶ χερσὶ γένηται”· τὸν δ' ἄρ' ὑπόδρα ἰδὼν προσέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· “δαίμονι, οὔτε τί σε βέζω κακὸν οὔτ' ἀγορεύω, οὔτε τινὰ φθονέω δόμεναι καὶ πόλλ' ἀνελόντα. οὐδὸς δ' ἀμφοτέρους ὅδε χεῖσεται, οὐδέ τί σε χρὴ ἄλλοτρίων φθονέειν· δοκέεις δέ μοι εἶναι ἀλήτης ὡς περ ἐγών, ὄλβον δὲ θεοὶ μέλλουσιν ὀπάζειν. χερσὶ δὲ μὴ τι λίην προκαλίζεο, μὴ με χολώσης, μὴ σε γέρων περ ἐὼν στήθος καὶ χεῖλα φύρσω αἵματος· ἡσυχίη δ' ἂν ἐμοὶ καὶ μάλλον ἔτ' εἴη αὔριον· οὐ μὲν γάρ τί σ' ὑποστρέψεσθαι οἴω δεύτερον ἐς μέγαρον Λαερτιάδεω Ὀδυσῆος”· τὸν δὲ χολωσάμενος προσεφώνεεν Ἴρος ἀλήτης· “ὦ πόποι, ὡς ὁ μολοβρὸς ἐπιτροχάδην ἀγορεύει, γρηῖ καμινοῖ ἴσος· ὃν ἂν κακὰ μητισαίμην κόπτων ἀμφοτέρησι, χαμαὶ δέ κε πάντας ὀδόντας γναθμῶν ἐξελάσαιμι συὸς ὡς ληϊβοτείρης. ζῶσαι νῦν, ἵνα πάντες ἐπιγνώσι καὶ οἶδε μαρναμένους· πῶς δ' ἂν σὺ νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχοιο;” ὡς οἱ μὲν προπάροιθε θυράων ὑψηλάων οὐδοῦ ἐπι ξεστοῦ πανθυμαδὸν ὀκριόωντο. τοῖν δὲ ξυνέηχ' ἱερὸν μένος Ἀντινόοιο, ἠδὲ δ' ἄρ' ἐγελάσας μετεφώνει μνηστήρεσσιν· “ὦ φίλοι, οὐ μὲν πῶ τι πάρος τοιοῦτον ἐτύχθη, οἴην τερπωλὴν θεὸς ἤγαγεν ἐς τόδε δῶμα· ὁ ξεινός τε καὶ Ἴρος ἐρίζετον ἀλλήλοισιν χερσὶ μαχέσασθαι· ἀλλὰ ξυνελάσσομεν ὄκα”· ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἀνήϊξαν γελῶντες, ἀμφὶ δ' ἄρα πτωχοὺς κακοεῖμονας ἠγερέθοντο. τοῖσιν δ' Ἀντίνοος μετέφη, Εὐπείθεος υἱός· “κέκλυτέ μευ, μνηστήρες ἀγήγορες, ὄφρα τι εἴπω. γαστέρες αἶδ' αἰγῶν κέατ' ἐν πυρὶ, τὰς ἐπὶ δόρπῳ καθήμεθα κνίσσης τε καὶ αἵματος ἐμπλήσαντες. ὀπότερος δὲ κε νικήσῃ κρείσσων τε γένηται, τάων ἦν κ' ἐθέλησιν ἀναστάς αὐτὸς ἐλέσθω· αἰεὶ δ' αὐθ' ἡμῖν μεταδαίσεται, οὐδέ τιν' ἄλλον πτωχὸν ἔσω μίσησθαι ἐάσομεν αἰτήσοντα”· ὡς ἔφατ' Ἀντίνοος, τοῖσιν δ' ἐπιήνδανε μῦθος. τοῖς δὲ δολοφρονέων μετέφη πολύμητις Ὀδυσσεύς· “ὦ φίλοι, οὐ πῶς ἔστι νεωτέρῳ ἀνδρὶ μάχεσθαι ἄνδρα γέροντα δὴ ἀρημένον· ἀλλὰ με γαστήρ ὀτρύνει κακοεργός, ἵνα πληγῆσι δαμείω. ἀλλ' ἄγε νῦν μοι πάντες ὁμόσσετε καρτερὸν ὄρκον, μὴ τις ἐπ' Ἴρω ἦρα φέρων ἐμὲ χειρὶ βαρεῖη πλήξῃ ἀτασθάλων, τούτῳ δέ με ἴφι δαμάσση”· ὡς ἔφαθ', οἱ δ' ἄρα πάντες ἐπώμνουν, ὡς ἐκέλευεν. [αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ὁμοσάν τε τελευτήσαν τε τὸν ὄρκον,]	5
	10
	15
	20
	25
	30
	35
	40
	45
	50
	55

τοῖς δ' αὖτις μετέειπ' ἱερὴ ἴς Τηλεμάχοιο· 60
 “ξείν', εἴ σ' ὀτρύνει κραδίη καὶ θυμὸς ἀγῆνωρ
 τοῦτον ἀλέξασθαι, τῶν δ' ἄλλων μὴ τιν' Ἀχαιῶν
 δείδιθ', ἐπεὶ πλεόνεσσι μαχήσεται ὅς κέ σε θείηη.
 ξεινοδόκος μὲν ἐγών, ἐπὶ δ' αἰνεῖτον βασιλῆες,
 Εὐρύμαχος τε καὶ Ἀντίνοος, πεπνυμένω ἄμφω”· 65
 ὡς ἔφαθ', οἳ δ' ἄρα πάντες ἐπήνεον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς
 ζώσατο μὲν ῥάκεσιν περὶ μῆδεα, φαῖνε δὲ μηροὺς
 καλοῦς τε μεγάλους τε, φάνεν δὲ οἱ εὐρέες ὦμοι
 στιβηῆά τε στιβαροὶ τε βραχίονες· αὐτὰρ Ἀθήνη
 ἄγχι παρισταμένη μέλε' ἦλδανε ποιμένι λαῶν. 70
 μνηστῆρες δ' ἄρα πάντες ὑπερφιάλως ἀγάσαντο·
 ὦδε δὲ τις εἵπεσκεν ἰδὼν ἐς πλησίον ἄλλον·
 “ἦ τάχα Ἴρος Ἄϊρος ἐπίσπαστον κακὸν ἔξει,
 οἴην ἐκ ῥακέων ὁ γέρων ἐπιγουνίδα φαίνει”·
 ὡς ἄρ' ἔφαν, Ἴρω δὲ κακῶς ὠρίνετο θυμὸς. 75
 ἀλλὰ καὶ ὧς δρηστῆρες ἄγον ζώσαντες ἀνάγκη
 δειδιότα· σάρκες δὲ περιτρομέοντο μέλεσσι.
 Ἀντίνοος δ' ἐνένιπεν ἔπος τ' ἔφατ' ἔκ τ' ὀνόμαζε·
 “νῦν μὲν μήτ' εἴης, βουγαίε, μήτε γένοιο,
 εἰ δὴ τοῦτόν γε τρομέεις καὶ δεΐδιας αἰνῶς, 80
 ἄνδρα γέροντα δὴ ἀρημένον, ἦ μιν ἰκάνει.
 ἀλλ' ἔκ τοι ἐρέω, τὸ δὲ καὶ τετελεσμένον ἔσται·
 αἶ κέν σ' οὗτος νικήσῃ κρείσσων τε γένηται,
 πέμψω σ' ἠπειρόνδε, βαλὼν ἐν νηϊ μελαίνῃ,
 εἰς Ἴχκετον βασιλῆα, βροτῶν δηλήμονα πάντων, 85
 ὅς κ' ἀπὸ ῥῖνα τάμησι καὶ οὐατα νηλεῖ χαλκῷ
 μῆδεά τ' ἐξερύσας δῶη κυσὶν ὠμὰ δάσασθαι”·
 ὡς φάτο, τῷ δ' ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τρόμος ἦλυθε γυῖα.
 ἐς μέσσον δ' ἄναγον· τῷ δ' ἄμφω χεῖρας ἀνέσχον.
 δὴ τότε μερμήριξε πολύτλας δῖος Ὀδυσσεὺς, 90
 ἦ ἐλάσει' ὡς μιν ψυχὴ λίποι αὐθι πεσόντα,
 ἦέ μιν ἦκ' ἐλάσειε τανύσειέν τ' ἐπὶ γαίῃ.
 ὦδε δὲ οἱ φρονέοντι δοάσσατο κέρδιον εἶναι,
 ἦκ' ἐλάσαι, ἵνα μὴ μιν ἐπιφρασσαίαιτ' Ἀχαιοί.
 δὴ τότε ἄνασχομένω ὁ μὲν ἦλασε δεξιὸν ὦμον 95
 Ἴρος, ὁ δ' ἀχέν' ἔλασεν ὑπ' οὔατος, ὅστέα δ' εἴσω
 ἔθλασεν· αὐτίκα δ' ἦλθεν ἀνὰ στόμα φοῖνιον αἶμα,
 καδ δ' ἔπεσ' ἐν κονίησι μακῶν, σὺν δ' ἦλασ' ὀδόντας
 λακτίζων ποσὶ γαῖαν· ἀτὰρ μνηστῆρες ἀγαυοὶ
 χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλω ἔκθανον. αὐτὰρ Ὀδυσσεὺς 100
 ἔλκε διέκ προθύροιο λαβῶν ποδός, ὄφρ' ἴκετ' αὐλήν
 αἰθούσης τε θύρας· καὶ μιν ποτὶ ἐρκίον αὐλῆς
 εἶσεν ἀνακλίνας, σκῆπτρον δὲ οἱ ἔμβαλε χειρὶ,
 καὶ μιν φωνήσας ἔπεα πτερόεντα προσηύδα·
 “ἐνταυθοῖ νῦν ἦσο κύνας τε σῦας τ' ἀπερύκων, 105
 μηδὲ σὺ γε ξείνων καὶ πτωχῶν κοίρανος εἶναι
 λυγρὸς ἐὼν, μὴ πού τι κακὸν καὶ μεῖζον ἐπαύρη”·